

Власта Јовановић
судија Врховног касационог суда

СПОРНА ПРАВНА ПИТАЊА И ПРАВНА СХВАТАЊА ВРХОВНОГ КАСАЦИОНОГ СУДА

У в о д

Врховни касациони суд по Уставу и Закону највиши суд у Републици Србији, у вршењу судске власти има законом прописану надлежност у суђењу и изван суђења (чл.30. и 31. Закона о уређењу судова)¹.

По Пословнику о уређењу и раду Врховног касационог суда у Врховном касационом суду образована су одељења: Кривично одељење, Грађанско одељење са специјализованим већем за управну материју и Одељење судске праксе.

Грађанско одељење Врховног касационог суда има пет већа, од којих је једно специјализовано веће за управну материју.

Грађанско одељење је у току 2011. године одржало 11 седница, а у периоду од 01.01.2012. закључно са 30.06.2012. године 7 седница, на којима је разматрано функционисање одељења, праћен рад нижестепених судова, примена закона и других прописа, разматрана бројна актуелна спорна правна питања, усвојено 6 правних схватања, 2 правна става и утврђено 18 сентенци.

Тежиште активности Грађанског одељења Врховног касационог суда су биле усмерене на даље унапређење институционалне ефикасности, остварење главних начела Националне стратегије развоја правосуђа из маја 2006. године (независност, транспарентност, одговорност и ефикасност), те успостављању правне сигурности и владавине права.

Грађанско одељење Врховног касационог суда наставља добру праксу и традицију да учеснике годишњег саветовања и најширу правничку јавност информисе и упозна са разматраним спорним правним питањима на седницама Грађанског одељења Врховног касационог суда и са усвојеним правним схватањима, правним ставовима и утврђеним сентенцама, кроз писани реферат².

УСВОЈЕНА ПРАВНА СХВАТАЊА И ПРАВНИ СТАВОВИ НА СЕДНИЦАМА ГРАЂАНСКОГ ОДЕЉЕЊА

Пратећи и проучавајући праксу нижестепених судова у смислу члана 38. став 2. Закона о уређењу судова, уочена су бројна спорна правна питања чије

¹ „Сл. гласник РС“, број 116/08, 104/09

² Судијски помоћници са звањем саветника у евиденцији судске праксе за грађанску и управну материју су допринели припреми материјала.

различито тумачење од стране нижестепених судова је имало за последицу недоследну и неуједначену судску праксу.

Ради остварења и обезбеђења јединствене судске примене права, уједначавања судске праксе и у циљу побољшања ефикасности и делотворности судских поступака, Грађанско одељење Врховног касационог суда је на основу писаних реферата усвојило правна схватања која решавају одређена актуелна спорна правна питања.

ПРАВНА СХВАТАЊА

1. Правно схватање о примени Анекса Г Споразума о питању сукцесије

„Анекс Г Споразума о питањима сукцесије се примењује на питања имовине делова предузећа у Републици Србији која имају седиште на територијама држава сукцесора бивше СФРЈ“, под условима постојања фактичког реципроцитета“.

2. Правно схватање о рачунању рока за изјављивање жалбе или другог правног лека, када странка има више законских заступника, односно пуномоћника

„Ако странка има више законских заступника, односно пуномоћника, а суд није користио овлашћења из члана 132. став 2. ЗПП-а, већ је отправљање истовремено извршено свим законским заступницима, односно пуномоћницима, рок за изјављивање правног лека почиње да тече засебно од дана када је судска одлука достављена свакоме од њих.“

Ова правна схватања под бр. 1. и 2. од 07.02.2011. године усвојена су на основу реферата објављених у Билтену ВКС-а број 1/2011.

3. „Дужник, који при делимичној уплати потраживања за утрошену електричну енергију у коме је садржан и део застарелог потраживања, не назначи коју обавезу је уплатио, платио је обавезе по редоследу доспећа за испуњење“.

4. „Дужник који при делимичној уплати потраживања за утрошену електричну енергију у коме је садржан и део застарелог потраживања, назначи да само плаћа незастарело потраживање, уплатом не прекида застарелост већ застарелог потраживања“.

5. „Споразумом о одлагању плаћања утрошене електричне енергије, којим се дужник обавезао да повериоцу плати и застарело потраживање, дужник се одрекао застарелости која поново почиње да тече од дана прекида застаревања (признање дуга)“.

6. „Плаћањем дела у рачуну исказаног незастарелог потраживања, дужник прекида застарелост сваком уплатом“.

Правна схватања под бр. 3, 4, 5. и 6. усвојена су на VI седници Грађанског одељења ВКС-а одржаној дана 18.06.2012. године.

ПРАВНИ СТАВОВИ УСВОЈЕНИ У ПОСТУПКУ РЕШАВАЊА СПОРНОГ ПРАВНОГ ПИТАЊА

1. Тужба за утврђење

Основни суд у Крагујевцу покренуо је поступак пред Врховним касационим судом ради решавања спорног правног питања на основу чл. 176-180 ЗПП-а.

Врховни касациони суд је закључио да се ради о спорном правном питању од прејудицијелног значаја за одлучивање о предмету поступка у већем броју предмета што оправдава заузимање правног става у смислу одредби члана 176-180. ЗПП-а.

Правни став усвојен на V седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној дана 21.05.2012. године, гласи:

1. „Није дозвољена тужба за утврђење, којом потрошач (купац) у спору против испоручиоца (продавца) електричне енергије, захтева да се утврди да испоручилац нема право да од потрошача наплати одређени новчани износ по испостављеном рачуну за тачно одређени период због застарелости потраживања и да нема право да тужиоцу као регистрованом потрошачу обустави испоруку електричне енергије;
2. „У поступку који се води пред судом ради наплате новчаног потраживања за испоручену електричну енергију по тужби испоручиоца (продавца), дужник се од неоснованог захтева може бранити истицањем материјално-правних приговора, а не тужбом за утврђење непостојања дуга (потпуно или делимично) услед застарелости потраживања.
3. „Право потрошача (купца) на подношење приговора испоручиоцу у случају обуставе испоруке електричне енергије због неизмирених обавеза из уговора о продаји не искључује надлежност суда да суди у спору по тужби потрошача (купца) за извршење уговора и наставак испоруке електричне енергије.“

2. Висина продајне цене након неуспелог јавног надметања

Први основни суд у Београду је покренуо поступак за решавање спорног правног питања у складу са одредбом чл. 176. и 177. ЗПП-а. Врховни касациони суд је размотрио захтев Првог основног суда у Београду и закључио да су

испуњени законски услови за заузимање правног става у смислу члана 178. став 3. ЗПП-а.

Правни став усвојен на VII седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној дана 25.6.2012. године гласи:

„Када се продаји непосредном погодбом приступа након два неуспела јавна надметања висина продајне цене се одређује споразумно, без ограничења.“

Због значаја овог правног става за поступање свих извршних судова у Републици Србији, наводи се битни део из образложења:

Покретне ствари се могу продати јавним надметањем и непосредном погодбом. Који начин ће бити изабран зависи од процене суда, тј. извршитеља, у погледу могућности да се постигне најповољније уновчење ствари. Продаја путем надметања се одређује када се ради о стварима веће вредности, односно када се може очекивати да ће се ствари продати по цени већој од процењене вредности. С друге стране, извршни поверилац и извршни дужник се могу током целог поступка споразумети да се ствар прода непосредном погодбом у којем случају ће се споразумети и о условима те погодбе. Ако се ствар продаје јавним надметањем оглас се објављује на огласној табли и на интернет страници суда најкасније осам дана пре дана одржавања. Саме странке га могу објавити и на други погодан начин.

Када је у питању продаја непокретности, суд има обавезу, да у складу са чланом 119. ЗИО, закључак о продаји непокретности објави на огласној табли и интернет страници суда и на други уобичајени начин (у тиражном листу који покрива територију РС).

Спорно питање односи се на ситуацију у којој је првобитно одређено да се ствари продају на јавном надметању, а ствари се нису могле продати ни на другом надметању. Почетна цена на другом надметању не може бити нижа од 30% од процењене вредности. То значи да се почиње са 30% вредности, а да ли ће се постићи виша или нижа цена зависи од самог исхода јавног надметања. Ако се ствари нису могле продати ни на другом надметању, прелази се на продају непосредном погодбом. Међутим продаји путем непосредне погодбе ће се у случају неуспелог јавног надметања приступити само ако се на захтев суда, односно извршитеља, извршни поверилац изјасни у року од пет радних дана да предлаже продају непосредном погодбом. Из наведеног следи, да је даље кретање поступка продаје путем непосредне погодбе зависно пре свега од диспозиција извршног повериоца. Извршни поверилац може и предложити да се намири досуђењем ствари у којем случају се сматра да је намирен у висини која одговара износу 30% процењене вредности ствари.

Сама продаја покретних ствари путем непосредне погодбе након неуспелог другог надметања за јавну продају (члан 97. ЗИО) не може се поистоветити са продајом путем непосредне погодбе коју је као такву иницијално одредио суд, или су се о продаји путем непосредне погодбе споразумели извршни поверилац и извршни дужник (члан 96. ЗИО). Наиме, закључак о продаји ствари путем непосредне погодбе суд, односно извршитељ, доноси и објављује само када је

такав начин продаје иницијално одређен, односно када су се о продаји непосредном погодбом споразумели извршни поверилац и извршни дужник, а које право они имају током целог поступка (члан 96. став 3. ЗИО). Доношење и објављивање закључка о продаји путем непосредне погодбе тада има значај публицитета и обавештавања свих заинтересованих лица која би желела да купе ствари.

Када се покретне ствари нису могле продати ни на другом надметању за јавну продају, доношење посебног закључка о продаји путем непосредне погодбе не би остварило исту сврху, као и у горе наведеном случају када се ствари први пут продају путем непосредне погодбе. У ситуацији у којој се покретне ствари нису могле продати ни на другом надметању за јавну продају, доношење и објављивање тог закључка не би било у функцији публицитета, имајући у виду да је оглас о јавној продаји покретних ствари већ два пута објављиван и на огласној табли суда и на његовој интернет страници, а и саме странке су могле да га објаве, на пример, у средствима јавног информисања. Доношење и објављивање закључка о продаји путем непосредне погодбе у описаној ситуацији би било нецелисходно, а осим тога, доношење таквог закључка не прописује ни сам ЗИО. Сва заинтересована лица већ су била обавештена о могућности да купе ствар на два рочишта за јавно надметање, а та лица ће бити и обавештена да јавно надметање није успело и да ће се приступити продаји путем непосредне погодбе. Тада продаја путем непосредне погодбе није посебан начин продаје покретних ствари (члан 96. ЗИО), већ само наставак продаје путем јавног надметања, која је била неуспешна. Другим речима, продаја путем непосредне погодбе у наведеном случају представља завршетак продаје путем јавног надметања где су два рочишта (чије је одржавање било унапред објављено и са чиме се свако заинтересован могао упознати), била неуспешна. Због свега наведеног сматрам да је доношење и објављивање закључка о продаји покретних ствари путем непосредне погодбе нецелисходно и без основа у ЗИО. Исправно је гледиште да у тој ситуацији суд позове извршног повериоца закључком да му у року од 15 дана достави споразум о продаји непосредном погодбом, при чему би сва заинтересована лица могла да преговарају са извршним повериоцем. Указујем да ЗИО прописује рок од 15 дана за закључење уговора о продаји непосредном погодбом и његову реализацију.

Када се ради о цени, ЗИО не одређује цене по којима ће се продавати покретне ствари, како на јавном надметању тако и у случају када се ствари продају путем непосредне погодбе. Уколико се ствари продају путем јавног надметања ЗИО одређује почетну цену на првом надметању 60% процењене вредности, а на другом 30% процењене вредности. То не значи да се ствари не могу продати по вишој односно нижој цени. Да ли ће се продати по вишој или нижој цени зависи од исхода јавног надметања. Исти принцип би важио и у ситуацији у којој друго јавно надметање није успело, па се приступа продаји путем непосредне погодбе, јер је у складу са напред наведеним продаја непосредном погодбом у тој ситуацији само наставак неуспелог јавног надметања. Висина цене ће тада зависити од исхода преговора који заинтересована лица буду водила са извршним повериоцем. То прописује и сам ЗИО. Ако се продаји непосредном погодбом приступи након два неуспела јавна надметања, продајна цена је предмет договора између страна у купопродајном односу и за њу се не тражи сагласност извршног дужника (члан 97. став 6. ЗИО). То значи да се цена

формира путем преговора при чему се може ићи и испод износа од 30% процењене вредности.

ЗИО не помиње могућност да суд не прихвати споразум о продаји путем непосредне погодбе. ЗИО само говори о року за закључење уговора и његову реализацију у том случају. Одредба члана 3. став 3. ЗПП-а, прописује да суд неће дозволити располагање странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала. У случају да се ствар продаје непосредном погодбом закључује се уговор о купопродаји (који остварује одређена дејства и у извршном поступку) између купца с једне стране и судског извршитеља, односно извршитеља са друге стране. Требало би имати у виду и одредбу члана 10. ЗОО, по којој су странке слободне да уређују своје односе у границама принудних прописа, јавног поретка и добрих обичаја. Извршни суд треба да има у виду и одредбу члана 9. став 2. ЗПП-а, у вези са чланом 10. ЗИО (сходна примена ЗПП-а у поступку извршења) по којој је суд дужан да спречи и казни сваку злоупотребу права које имају странке у поступку.

Следом изнетогa, цена би могла да иде и испод 30% а извршни суд има овлашћења из наведених прописа да сузбије евентуалне злоупотребе.

Све напред наведено односи се и на продају непокретности непосредном погодбом, у случају два неуспела јавна надметања (члан 123. ЗИО).

УТВРЂЕНЕ СЕНТЕНЦЕ НА СЕДНИЦАМА ГРАЂАНСКОГ ОДЕЉЕЊА

Утврђене сентенце треба да допринесу јединственој и једнакој примени права у идентичним чињенично-правним ситуацијама.

У овом извештајном периоду у смислу члана 35. Пословника о уређењу и раду Врховног касационог суда утврђено је 18 сентенци.

Сентенце се односе на грађанско-процесно право, облигационо право, наследно право, радно право, породично право и управно право (процесно и материјално).

1. Сентенце из грађанског процесног права

- Стварна надлежност привредног суда према седишту правног лица у ликвидацији: „За суђење у спору физичког лица са правним лицем у ликвидацији стварно је надлежан привредни суд“.
- Стварна надлежност у поступку одлучивања о предлогу за понављање поступка: „Нема атракције надлежности стечајног суда у поступку одлучивања о предлогу за понављање поступка правноснажно завршеног пред судом опште надлежности“.

- Стварна надлежност привредног суда после брисања радње предузетника из АПР-а: „Датум подношења тужбе је релевантан моменат за одређивање стварне надлежности привредног суда када је у току спора радња предузетника брисана из регистра АПР-а“.
- Непотпуна ревизија: „Ревизија је непотпуна, када не садржи потпис или печат адвоката подносиоца ревизије“.

2. Сентенца из облигационог права

- Одговорност лекара: „Лекар је одговоран за накнаду штете настале методом лечења која није призната од савремене медицинске науке“.

3. Сентенца из наследног права

- Завештајно располагање супружника заједничком имовином: „Кад супружници завештањем располажу заједничком имовином, ваљаност завештајног располагања сваког од завешталаца цени се независно једно од другог.“

4. Сентенце из радног права

- Неостваривање резултата рада као разлог за отказ уговора о раду: „Послодавац може запосленом отказати уговор о раду ако и после датих инструкција и остављеног рока да побољша резултате рада, настави да обавља посао на незадовољавајући начин.“
- Отпремнина и решење о отказу уговора о раду: „Тужилац није преклудиран у праву да захтева исплату отпремнине у већем износу од оног који је утврђен коначним и правноснажним решењем о престанку радног односа“.

5. Сентенца из породичног права

- Оспоравање очинства утврђивањем неистинитости чињенице рођења уписане у матичну књигу рођених: „Очинство мушкарца који је уписан у матичну књигу рођених као отац детета може бити оспорено само у парници пред судом опште надлежности ради оспоравања очинства, у законским роковима, а не у поступку за утврђивање неистинитости података уписаних у матичну књигу рођених.“

6. Сентенце из управног права

а) Сентенце из управно-процесног права

- За одлучивање по тужбама за заштиту права из здравственог осигурања поднетим против одлука донетих по Закону о здравственом осигурању („Сл. гласник РС“ 18/92...45/05), који је био у примени до 10.12.2005. године, стварно је надлежан Виши суд;

За одлучивање по тужбама за заштиту права из здравственог осигурања поднетим против одлука донетих по Закону о здравственом осигурању („Сл. гласник РС“ 107/05, 109/05 и 106/06), који је ступио на снагу 10. децембра 2005. године, стварно је надлежан Виши суд, када је одлучивано о праву на здравствену заштиту из члана 34. до члана 46. овога закона, а када је одлучивано о праву из здравственог осигурања, стварно је надлежан Управни суд.

- Захтев за преиспитивање правноснажне одлуке Управног суда може да се поднесе против правноснажног решења Управног суда донетог по тужби у управном спору уколико су за његово подношење испуњени услови прописани чланом 49. ст. 2. и 3. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ 111/09).
- Дозвољен је захтев за преиспитивање судске одлуке поднет на основу члана 49. став 2. тачка 3. Закона о управним споровима, против правноснажне одлуке Управног суда донете у управном спору о оцени законитости одлуке Савета РРА по приговору.
- Привредни суд у првом степену суди у споровима који произилазе из примене Закона о привредним друштвима или примене других прописа о организацији и статусу привредних субјеката, као и у споровима о примени прописа о приватизацији.
- Одлучивање о самосталном тужбеном захтеву који се односи на обавезивање послодавца на уплату доприноса из обавезног социјалног осигурања не спада у надлежност суда опште надлежности јер се не ради о спору из члана 1. Закона о парничном поступку.
- Против одлуке Врховног касационог суда донете по тужби за понављање поступка спроведеног пред Врховним касационом судом није дозвољен захтев за преиспитивање судске одлуке.
- За одлучивање у споровима поводом избора (именовања) и разрешења члана Управног одбора јавног предузећа, стварно је надлежан виши суд.

б) Сентенце из управног материјалног права

- Својство цивилног инвалида рата на основу Закона о правима цивилних инвалида рата („Сл. гласник РС“ 52/96) може се признати само лицима код којих је оштећење организма наступило под околностима из члана 2. овога закона као последица ране, повреде или озледе задобијене на територији Републике Србије.
- Испуњеност услова за доношење акта о престанку професионалне војне службе по потреби службе, након поништаја тог акта, донетог применом Закона о Војсци Југославије, у управном спору, цени се према Закону о Војсци Србије.

СУКОБИ НАДЛЕЖНОСТИ

После ступања на снагу и почетка примене Закона о уређењу судова у пракси судова опште и посебне надлежности поставила су се као спорна бројна правна питања узрокована различитим дефинисањем и тумачењем правила о надлежности.

Пракса Врховног касационог суда у решавању сукоба надлежности је разноврсна и сложена.

Реферат даје приказ на који начин је Врховни касациони суд решио предмете сукоба надлежности који су преовлађујући по бројности и својој актуелности.

1. Сукоби надлежности између виших и апелационих судова

Сукоби надлежности између виших и апелационих судова у споровима мале вредности у поступцима по жалбама

Законом о уређењу судова³ одређене су две врсте судова за одлучивање о жалбама против одлука основних судова у грађанскоправним споровима. Виши судови су надлежни за одлучивање о жалбама против свих одлука основних судова у споровима мале вредности⁴, а апелациони судови против пресуда основних судова које нису донете у споровима мале вредности⁵.

За оцену да ли се ради о спору мале вредности релевантна је врста спора и вредност предмета спора. Неке врсте спорова, независно од вредности предмета спора, не могу бити спорови мале вредности, док је за неке врсте спорова релевантна вредност предмета спора, па се у истој врсти спора може поступати и по правилима спорова мале вредности и по правилима општег (редовног) парничног поступка.

Спорови о непокретностима, спорови из радних односа и спорови због сметања државине не могу бити спорови мале вредности⁶, независно од вредности предмета спора.

За остале врсте спорова у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу релевантна је вредност предмета спора. Спорови у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 3.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан

³ „Службени гласник РС“ 116/2008 ... 101/2011

⁴ Члан 23. став 2. тачка 2. Закона о уређењу судова

⁵ Члан 24. став 1. тачка 3. Закона о уређењу судова

⁶ Члан 469. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011) и члан 468. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

подношења тужбе су спорови мале вредности⁷. Спорови мале вредности су и спорови у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новцу ако је тужилац у тужби навео да пристаје да уместо испуњења одређеног захтева прими одређени новчани износ који не прелази износ предвиђен за спорове мале вредности⁸.

Према претходно важећем Закону о парничном поступку спорови мале вредности су и спорови у којима је предмет тужбеног захтева предаја покретне ствари за коју је тужилац у тужби навео да јој вредност не прелази износ предвиђен за спорове мале вредности⁹. Законом о парничном поступку који је на снази проширена је примена те одредбе на све спорове у којима предмет тужбеног захтева није новчани износ, али је тужилац у тужби навео да је вредност предмета спора износ који не прелази износ предвиђен за спорове мале вредности¹⁰.

Законске одредбе које дефинишу спорове мале вредности по својој садржини изазивају правне дилеме, због чега је и долазило до честих сукоба надлежности виших и апелационих судова, које је решавао Врховни касациони суд (у даљем тексту ВКС), као заједнички непосредно виши суд¹¹. Све одлуке ВКС које су наведене у овом раду донете су на основу претходно важећег Закона о парничном поступку зато што до завршетка писања овог рада у судској пракси нису евидетиране одлуке којима је ВКС одлучивао о сукобу надлежности између виших и апелационих судова применом Закона о парничном поступку који је на снази. Собзиром да између одредаба о споровима мале вредности у претходно важећем Закону о парничном поступку и Закону о парничном поступку који је на снази не постоје велике разлике, приказана пракса је релевантна и за Закон о парничном поступку који је на снази за одредбе које нису измењене.

На основу предмета које је решавао ВКС могу се уочити две групе спорних питања релевантна за надлежност виших и апелационих судова за одлучивање по жалбама: одређивање новчаног износа за спорове мале вредности и да ли одређени спор према својој врсти може бити спор мале вредности.

Да ли се ради о спору мале вредности цени се према динарској противвредности евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе¹². У Закону о парничном поступку који је на снази унета је нова одредба да промена курса након подношења тужбе није релевантна за примену правила о споровима мале вредности¹³. Иако у раније важећем Закону о парничном поступку није постојала та одредба, према пракси ВКС није било

⁷ Члан 468. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011) и члан 467. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

⁸ Члан 468. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011) и члан 467. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

⁹ Члан 467. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

¹⁰ Члан 468. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011)

¹¹ Члан 22. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011) и члан 23. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

¹² Члан 468. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011) и члан 467. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

¹³ Члан 468. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011)

спорно да промена курса после подношења тужбе нема утицаја за оцену да ли се ради о спору мале вредности.

Закон о парничном поступку који је на снази, као и претходно важећи Закон о парничном поступку, садрже одредбе о значају преиначења тужбе и смањења тужбеног захтева на спорове мале вредности. Преиначењем тужбе тако да вредност предмета спора прелази динарску противвредност 3.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, спор престаје да буде спор мале вредности, а смањењем тужбеног захтева тако да вредност предмета спора више не прелази динарску противвредност 3.000 евра, спор постаје спор мале вредности¹⁴. Упоређивањем одредаба Закона о парничном поступку који је на снази¹⁵ и претходно важећег Закона о парничном поступку¹⁶ у овом делу, уочава се да су у Закону о парничном поступку који је на снази брисане речи „на дан подношења тужбе“.

Према пракси ВКС ако је тужба преиначавана, динарска противвредност спора утврђивана је према курсу евра у време преиначења тужбе¹⁷, а ако је смањиван тужбени захтев према курсу у време подношења тужбе¹⁸ зато што смањење тужбеног захтева није преиначење тужбе.

За оцену да ли се ради о спору мале вредности није значајна вредност предмета спора оспорена жалбом, већ вредност предмета спора постављена тужбеним захтевом¹⁹.

Ако је више лица поднело једну тужбу, или више лица једном тужбом тужено, али се не ради о јединственим, већ обичним супаричарима, вредност предмета спора се одређује према вредности сваког појединог захтева²⁰, зато што су обични супарничари самосталне странке, па њихове парничне радње немају значаја за друге странке.

Решавајући сукобе надлежности између виших и апелационих судова, ВКС је изразио ставове да се следећи спорови не могу сматрати споровима мале вредности, независно од вредности предмета спора, зато што се ради о споровима из радних односа: спорови ради накнаде штете коју запослени учини на раду²¹; спорови ради накнаде штете због изгубљене зараде, накнаде за топли оброк и

¹⁴ Члан 476. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011) и члан 474. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 125/2004, 111/2009)

¹⁵ Члан 476.

¹⁶ Члан 474.

¹⁷ Решења ВКС Р 626/10 од 18.1. 2011. године, Р 125/11 од 17. 3. 2011. године, Р 404/11 од 29. 9. 2011. године, Р 38/12 од 22.2.2012. године, Р1 214/12 од 28. 6. 2012. године

¹⁸ Решења ВКС Р 209/11 од 19.5. 2011. године и Р 418/11 од 6.10. 2011. године

¹⁹ У образложењу решења ВКС Р 396/10 од 1.9.2010.године је наведено: Како је у конкретном случају предмет тужбеног захтева износ од 4.500 евра у динарској противвредности, предметни спор није спор мале вредности. Без значаја је вредност предмета спора жалбом побијаног дела пресуде, који је у конкретном случају испод цензуса динарске протврдности 3.000 евра, јер је за одређивање да ли се ради о спору мале вредности меродавна вредност постављеног тужбеног захтева.

²⁰ Решења ВКС Р 428/11 од 19.10. 2011. године, Р 429/11 од 13. 10. 2011. године, Р 527/11 од 22. 12. 2011. године, Р 56/12 од 23.2.2012. године

²¹ Решења ВКС Р 596/10 од 16.12. 2010. године, Р 27/11 од 26. 1. 2011. године, Р 77/11 од 24. 2. 2011. године, Р 227/11 од 26.5.2011. године

регрес за годишњи одмор и повраћај отпремнине²²; спорови ради накнаде штете због неисплаћених трошкова превоза и топлог оброка²³; спорови ради уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање²⁴; спорови ради накнаде штете због неисплаћене зараде за време суспензије²⁵; спорови ради накнаде погребних трошкова по основу смрти лица које је било у радном односу код туженог²⁶; спорови ради исплате разлике плате по чину и положајне плате²⁷.

Одређивањем виших судова за одлучивање о жалбама, ВКС је изразио правне ставове да се следећи спорови не сматрају споровима из радних односа: спорови ради исплате накнаде за боловање од Републичког завода за здравствено осигурање²⁸; спорови ради исплате по основу уговора који није закључен према Закону о раду²⁹; спорови ради исплате по основу уговора о делу³⁰.

Ако су оспорене одлуке основних судова по врсти - решења, независно од врсте спора и вредности предмета спора, за одлучивање о жалбама надлежни су виши судови^{31 32 33 34 35}.

Решавајући сукобе надлежности између виших и апелационих судова, ВКС је изразио правне ставове да се због врсте спора следећи спорови независно од вредности предмета спора, не могу сматрати споровима мале вредности: спорови ради утврђења³⁶, спорови у којима поред тужбеног захтева који се односи на потраживање у новцу постоји и захтев ради чинидбе³⁷; спорови ради утврђења

²² Решење ВКС Р 414/10 од 22.9. 2010. године

²³ Решење ВКС Р 293/11 од 7.7. 2011. године

²⁴ Решење ВКС Р 481/10 од 20.10. 2010. године

²⁵ Решење ВКС Р 7/12 од 12.1.2012. године

²⁶ Решење ВКС Р 180/10 од 28.4.2010. године

²⁷ Решење ВКС Р 539/11 од 18.1.2012. године

²⁸ Решење ВКС Р 466/11 од 16.11.2011. године

²⁹ Решење ВКС Р 534/11 од 12.1.2012. године

³⁰ Решење ВКС Р 257/11 од 15.6.2011. године, у коме је наведено: Како је уговор о делу у смислу члана 199. Закона о раду обављање послова ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла, овај спор не представља спор из радног односа, па је за поступање по жалби надлежан виши суд.

³¹ Члан 23. став 2. тачка 2. Закона о уређењу судова

³² Решење ВКС Р 270/10 од 24.6.2010. године, у коме је наведено: Како се жалбама странака побијају решења првостепеног суда садржана у ставовима 1. и 4. изреке првостепене пресуде, за одлучивање о жалбама надлежан је виши суд.

³³ Решење ВКС Р 76/11 од 17.2.2011. године, у коме је наведено: Будући да је жалба изјављена против ршења основног суда којим је исправљена првостепена пресуда, за поступање по жалби надлежан је виши суд.

³⁴ Решење ВКС Р 36/11 од 27.1.2011. године, у коме је наведено: Како се жалбама тужених изјављеним против пресуде општинског суда побија решење о трошковима поступка садржано у изреци првостепене пресуде, за одлучивање је надлежан виши суд.

³⁵ Решење ВКС Р 410/11 од 29.9.2011. године, у коме је наведено: Како је основни суд решењем одбацио предлог за издавање платног налога за обавезивање тужених да исплате тужиоцима укупан износ од 33.037,63 и 150.438,55 америчких долара и оглсио се ненадлежним за поступање, за одлучивање о жалби надлежан је виши суд.

³⁶ Решење ВКС Р 141/11 од 31.03.2011. године, у коме је наведено: Предмет тужбеног захтева у овој парници је утврђење, с тим што се чинидба не састоји у плаћању, а имовински спорови по тужбама за утврђење не сматрају се споровима мале вредности, без обзира на означену вредност предмета спора.

³⁷ Решење ВКС Р 424/10 од 6.10.2010. године, у коме је наведено: Собзиром да је првостепеном пресудом, поред тужбеног захтева који се односи на пораживање у новцу, одлучено и о захтеву

ништавости споразума закљученог између странака и обавезивање на исплату накнаде за коришћење дела зграде и закупнине³⁸; спорови ради поништаја вансудског поравнања³⁹; спорови ради уписа својине на непокретностима⁴⁰; спорови са основним тужбеним захтевом за поништај рачуна за коришћење телефонског броја и евентуалним захтевом за утврђење да не постоји право туженог да за коришћење телефонског броја наплати износ већи од опредељеног⁴¹; спорови ради утврђења права својине на акцијама⁴²; спорови ради деобе заједничке имовине стечене у браку⁴³; спорови ради утврђења непостојања обавезе плаћања трошкова грејања⁴⁴; спорови ради утврђења неистинитости исправе о утрошку електричне енергије или непостојања потраживања за утрошену електричну енергију⁴⁵; спорови ради предаје исправе⁴⁶.

2. Сукоби надлежности између основних и привредних судова

Стварна надлежност у споровима поводом стечаја и ликвидације, ако је стечај отворен над тужиоцем у парници која се водила пред судом опште надлежности

Законом о стечају ("Службени гласник РС" 104/2009, 99/2011) уређују се услови и начин покретања и спровођења стечаја над правним лицима (члан 1). По члану 2. закона циљ стечаја јесте најповољније колективно намирење стечајних поверилаца остваривањем највеће могуће вредности стечајног дужника, односно његове имовине. По отварању, стечајни поступак спроводи суд по службеној дужности (члан 6. закона).

ради чинидбе (отклањање узрока квашења плафона и зида у кухињи) и да тужилац није пристао да уместо испуњења чинидбе прими одређени новчани износ, за одлучивање о изјављеној жалби надлежан је апелациони суд.

³⁸ Решење ВКС Р 221/11 од 25.5.2011. године

³⁹ Решење ВКС Р 272/11 од 30.6.2011. године

⁴⁰ Решење ВКС Р 263/11 од 16.6.2011. године, у коме је наведено: Предмет спора по тужби и противтужби су новчана потраживања у износима који би се према динарској протитврдности могли сматрати споровима мале вредности, међутим, имајући у виду да тужени противтужбеним захтевом тражи и да се упише као власник на спорној парцели, за одлучивање о жалби надлежан је апелациони суд.

⁴¹ Решење ВКС Р 269/11 од 6.7.2011. године

⁴² Решење ВКС Р 419/11 од 23.1.2012. године, у коме је наведено: Ради се о спору који се не може сматрати спором мале вредности, без обзира на укупну номиналну вредност акција, зато што је предмет спора утврђење права на акцијама (утврђујућа тужба), а не исплата новачног износа, односно предаја покретних ствари.

⁴³ Решење ВКС Р 460/11 од 14.12.2011. године, у коме је наведено: Предмет тужбеног захтева је утврђење да је тужила сувласник на једној половини девизних новчаних средстава, без конкретизације тог износа, који се воде на означеном девизном рачуну туженог, а по основу заједничке имовине стечене током брака, па како се ради о неновчаном потраживању, не ради се о спору мале вредности.

⁴⁴ Решење ВКС Р 523/11 од 27.12.2011. године, у коме је наведено: тужилац је поставио тужбени захтев за утврђење да нема обавезу плаћања трошкова грејања и захтев да се обавезе тужена да изда књижно одобрење у корист тужиоца, па се не ради о спору мале вредности.

⁴⁵ Решења ВКС Р 32510 од 2.9.2010. године, Р 81/11 од 2.3.2011. године и Р1 194/12 од 13.6.2012. године.

⁴⁶ Решење ВКС Р1 177/12 од 31.5.2012. године у коме је наведено: Како првостепеном пресудом није одлучено о тужбеном захтеву за предају ствари, већ за предају исправе као доказа о закљученом уговору, спор се не сматра спором мале вредности.

Стечајни суд пружа правну заштиту повериоцима стечајног дужника због чега се успоставља посебна релација између суда и сваког учесника у стечајном поступку. Тај процесни однос окупља у процесну заједницу све стране различитих материјално-правних односа који су настали између стечајног дужника и његових поверилаца.

Пред нижестепеним судовима се поставило као спорно питање концентрације суђења пред стечајним судом када је стечајни поступак отворен над тужиоцем. Основи судови у тренутку наступања правних последица отварања поступка стечаја, прекидају поступак у односу на тужиоца – стечајног дужника (члан 88. закона), настављају поступак када стечајни управник обавести суд пред којим се води поступак да је преузео поступак (члан 89. став 1. закона), оглашавају се стварно ненадлежним за даље поступање, и предмет достављају привредним судовима који спроводе стечај над тужиоцем. Привредни судови, углавном, не прихватају своју стварну надлежност образлажући да нема атракције стварне надлежности у корист привредног суда ако је стечај отворен над тужиоцем у парници која се водила пред судом опште надлежности зато што Закон о стечају не садржи одредбе о атракцији стварне надлежности када је стечајни поступак отворен над тужиоцем, за разлику од одредби из члана 91. ст.3. и 4. закона, који садржи специјалне норме којима се уређују процесна питања стварне и месне надлежности у парничном поступку када је стечајни поступак отворен над туженим.

Врховни касациони суд је свој правни став по овом питању изнео у одлукама⁴⁷ у којима је решавао сукоб стварне надлежности између привредних и основних судова. На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда је такође разматрано ово питање и прихваћен је став изражен кроз наведене и бројне друге одлуке Врховног суда Србије и Врховног касационог суда.

Према досадашњој пракси Врховног суда Србије и Врховног касационог суда, а сагласно раније важећем Закону о судовима ("Службени гласник РС" 46/91) и сада важећем Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС" 116/2008) за суђење у споровима поводом стечаја стварно надлежан је привредни суд који спроводи поступак стечаја над стечајним дужником без обзира да ли је стечајни дужник тужилац или тужени.

Овакав став Врховног касационог суда заснива се на члану 25. став 1. тачка 4. важећег Закона о уређењу судова којим је прописано да привредни суд у првом степену суди у споровима о страним улагањима; о бродовима и ваздухопловима, пловидби на мору и унутрашњим водама и споровима у којима се примењују пловидбено и ваздухопловно право, изузев спорова о превозу путника; о заштити фирме; поводом уписа у судски регистар; поводом стечаја и ликвидације.

Овакав став Врховног касационог суда има потпору и у прокламованом циљу у једном од основних начела стечајног поступка.

Члан 2. Закона о стечају прописује да је циљ стечаја најповољније колективно намирење стечајних поверилаца остваривањем највеће могуће вредности стечајног дужника, односно његове имовине.

⁴⁷ Р1 29/12, Р1 28/12 ...

Такође, начело економичности прописано чланом 5. Закона о стечају прецизира да се стечајни поступак спроводи тако да омогући остваривање највеће могуће вредности имовине стечајног дужника и највећег могућег степена намирења поверилаца у што краћем времену и са што мање трошкова.

Цитирани законом прокламовани циљ и начело оправдавају атракцију надлежности и у случају када је стечајни дужник тужилац, с обзиром да би свако другачије решење проузроковало додатне трошкове стечајног управника и стечајне масе, а што би онемогућило најповољније намирење стечајних поверилаца тужиоца над којим је отворен стечај.

3. Сукоби надлежности између Управног и виших и основаних судова

Сукоби надлежности између Управног и виших и основних судова у споровима поводом избора (именовања) и разрешења члана управног одбора јавног предузећа

Уставом Републике Србије⁴⁸ прописано је да судска власт у Републици Србији припада судовима опште и посебне надлежности, а да се оснивање, организација, надлежност, уређење и састав суда уређује законом.

Законом о уређењу судова⁴⁹ који се примењује од 1. јануара 2010. године, предвиђено је оснивање судова опште и посебне надлежности и одређена њихова надлежност за суђење, као и надлежност за одлучивање о сукобу надлежности између судова. Истим законом одредбом члана 30. став 2. прописано је да Врховни касациони суд одлучује о сукобу надлежности између судова, ако за одлучивање није надлежан други суд, као и о преношењу надлежности судова ради лакшег вођења поступка или других важних разлога.

Законом о парничном поступку⁵⁰ одредбама чл. 15. и 17, прописано је да суд оцењује по службеној дужности, одмах по пријему тужбе, да ли је надлежан и у којем је саставу надлежан, на основу навода у тужби и на основу чињеница које су суду познате, као и да суд у току целог поступка по службеној дужности пази на своју стварну надлежност. Одредбом члана 22. став 2. истог закона, прописано је да сукоб надлежности између судова разне врсте решава Врховни касациони суд.

Годишњим распоредом послова судија Врховног касационог суда одређено је веће за решавање сукоба надлежности између Управног суда као суда посебне надлежности и основног и вишег суда као судова опште надлежности.

⁴⁸ „Сл. гласник РС“ 98/2006

⁴⁹ „Сл. гласник РС“ 116/2008...101/2011

⁵⁰ „Сл. гласник РС“ 125/04...36/2011

У предметима о којима решава ово веће до изазивања сукоба надлежности најчешће долази због дилеме око правне природе акта чија се законитост спори, а од тога зависи и стварна надлежност суда. Највећи број предмета, са интенцијом да се тај број повећа, у којима је изазван сукоб надлежности између Управног суда и виших и основних судова се односи на спорове настале поводом одлука о именовану и разрешењу органа јавних предузећа које доносе њихови оснивачи. Основни и виши судови сматрају да те одлуке имају карактер управног акта, те да о њима треба да одлучује Управни суд у управном спору, док Управни суд сматра да правна природа таквих одлука нема карактер управног акта донетог у управној ствари, па да у спору насталом поводом њих треба да одлучује суд опште надлежности.

Због великог броја ових предмета и значаја одлуке на праксу судова, одлука Врховног касационог суда Ус 18/12 од 05.06.2012. године⁵¹ донета поводом изазваног сукоба надлежности размотрена је и на седници Грађанског одељења ВКС-а од 25.06.2012. године, те по основу те одлуке утврђена следећа сентенца:

„За одлучивање у споровима поводом избора (именовања) и разрешења члана управног одбора јавног предузећа стварно је надлежан виши суд.“

Релевантни прописи

Одредбом члана 29. Закона о уређењу судова, прописано је да Управни суд суди у управним споровима и врши и друге послове одређене законом.

Одредбом члана 3. Закона о управним споровима⁵² прописано је да у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита. У управном спору суд одлучује о законитости коначних појединачних аката којима се решава о праву, обавези или на закону заснованом интересу, у погледу којих у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита. Суд у управном спору одлучује и о законитости коначних других појединачних аката, када је то законом предвиђено. Одредбом члана 4. истог закона, прописано је да управни акт у смислу овог Закона, јесте појединачни правни акт којим надлежни орган, непосредном применом прописа, решава о одређеном праву или обавези физичког или правног лица, односно друге странке у управној ствари, док је чланом 5, прописано да управна ствар, у смислу овог закона, јесте појединачна неспорна ситуација од јавног интереса у којој непосредно из правних прописа произилази потреба да се будуће понашање странке ауторитативно правно одреди.

Одредбом члана 1. тач. 1, 2. и 3. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса⁵³ прописано је да је јавно предузеће, предузеће које обавља делатност од општег интереса, а које оснива држава, односно јединица локалне самоуправе или аутономна покрајина. Јавно предузеће се оснива и

⁵¹ Решење ВКС, Ус 18/12 од 05.06.2012. године

⁵² „Сл. гласник РС“ 111/2009

⁵³ „Сл. гласник РС“ 25/2000...123/2007

послује у складу са овим законом и законом којим се уређују услови и начин обављања делатности од општег интереса. На пословно име, седиште, заступање и статусне промене јавног предузећа, као и на друга питања која нису посебно уређена овим законом, односно законом којим се уређују услови и начин обављања делатности од општег интереса, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује правни положај привредних друштва који се односе на друштво са ограниченом одговорношћу и акционарско друштво (у даљем тексту друштва капитала). Члановима 11. и 12. став 1. истог закона прописано је да су органи јавног предузећа управни одбор, као орган управљања, директор као орган пословођења и надзорни одбор као орган надзора, а да председника и чланове управног одбора јавног предузећа именује и разрешава оснивач.

Одредбом члана 23. став 1. тачка 8. Закона о уређењу судова је прописано да виши суд у првом степену суди у споровима поводом штрајка; поводом колективних уговора ако спор није решен пред арбитражом; поводом обавезног социјалног осигурања ако није надлежан други суд; поводом матичне евиденције; поводом избора и разрешења органа правних лица ако није надлежан други суд.

Карактер акта о избору (именовању) и разрешењу члана Управног одбора јавног предузећа

Утврђивање правне природе акта је битна и комплексна активност како за њихове доносиоце, тако и за судове који проверавају њихову законитост, а најбитнија је за странке јер од правне природе акта зависи врста судске заштите која је обезбеђена, а самим тим и одређење суда који је надлежан да је пружи.

На основу цитираних прописа, веће за решавање сукоба надлежности између Управног суда и вишег и основног суда је закључило, да одлука о избору (именовању) члана управног одбора јавног предузећа нема карактер управног акта донетог у управној ствари из чл. 4. и 5. Закона о управним споровима, чија се законитост испитује у управном спору. Ово због тога што оснивач јавног предузећа у доношењу таквог акта иступа као оснивач, а не орган власти, односно доноси га у вршењу оснивачких права а не јавних овлашћења. Овом акту недостаје елемент ауторитативности из члана 5. Закона о управним споровима, јер његов доносилац не иступа према лицу које се именује односно разрешава са јачом вољом у вршењу власти, па се у конкретном случају ради о акту пословања.

Како је одредбом члана 23. став 1. тачка 8. Закона о уређењу судова између осталог прописано да виши суд суди у споровима поводом избора и разрешења органа правних лица, ако није надлежан други суд, а јавно предузеће је правно лице, из тога следи закључак да је за одлучивање у споровима поводом избора (именовања) и разрешења члана управног одбора јавног предузећа стварно надлежан виши суд, јер ниједним другим законом за ове спорове није прописана надлежност другог суда.

ПОНАВЉАЊЕ ПОСТУПКА НА ОСНОВУ ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА

Грађанско одељење Врховног касационог суда је у извршавању законске обавезе да разматра рад судова, прати и проучава праксу судова и обезбеђује јединствену примену права, на IV седници одржаној дана 02. априла 2012. године, донело закључак да се не прихвата правно схватање апелационих судова усвојено на заједничком састанку од 17.02.2011. године које гласи: „У складу са одредбама члана 422. став 1. тачка 11. ЗПП, одлука Уставног суда Србије којом је утврђена повреда или ускраћивање људског и мањинског права и слободе зајемчене Уставом може бити разлог за понављање поступка само у парничном поступку у коме је та одлука донета“.

Врховни касациони суд је у погледу лица овлашћених за подношење предлога за понављање поступка изразио свој правни став кроз отправљене одлуке, што је био разлог због којег није прихваћено наведено правно схватање усвојено од апелационих судова.

Став Врховног касационог суда у отправљеним одлукама је да су лица: овлашћена да траже понављање поступка странке у парничном поступку чије су уставне жалбе усвојене као и лица која нису поднела уставну жалбу а налазе се у истој правној ситуацији.

Из судске праксе Грађанског одељења Врховног касационог суда

Врховни касациони суд је одлучивао по ревизијама у једној групи истоврсних предмета у којима су нижестепени судови одбили предлоге за понављање поступка⁵⁴.

Предлоге за понављање поступка у овим предметима тужиоци су засновали на одлукама Уставног суда Уж 95/2008 од 26.11.2009. године и Уж 143/2007 од 16.07.2009. године. Наведеним одлукама Уставни суд је усвојио уставне жалбе С.С. и М.Л. и утврдио повреду права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава и право на правичну накнаду за рад из члана 60. став 4. Устава. Тужиоци, подносиоци предлога за понављање поступка нису били странке, односно подносиоци уставне жалбе у поступку пред Уставним судом. Нижестепени судови су одбили поднете предлоге за понављање поступка, налазећи да нису испуњени услови из члана 422. став 1. тачка 11. ЗПП-а, јер су наведене одлуке Уставног суда на које се у предлогу тужиоци позивају донете на основу уставних жалби изјављених против пресуда које су донете у другим предметима и које су поднела лица која нису странке у овим поступцима.

Имајући у виду стање у списима предмета и релевантно право (члан 87. Закона о уставном суду), Врховни касациони суд је укинуо нижестепена решења и предмете вратио на поновни поступак. У образложењу ревизијских решења је наведено:

⁵⁴ Рев2 834/11 од 03.11.2011. године; Рев2 854/11 од 09.11.2011. године; Рев2 62/12 од 08.02.2012. године; Рев2 489/12 од 14.06.2012. године.

„Према одредби члана 422. став 1. тачка 11. ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04 и 111/09) поступак који је одлуком суда правноснажно завршен може се по предлогу странке поновити ако је у поступку по уставној жалби, Уставни суд утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајамчене Уставом у парничном поступку.

Одредбом члана 87. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС" 109/07) прописано је да ако је појединачним актом или радњом повређено или ускраћено Уставом зајамчено људско или мањинско право слободе виша лица, а само неки од њих су поднели уставну жалбу, одлука Уставног суда односи се и на лица која нису поднела уставну жалбу, ако се налазе у истој правној ситуацији.

Стога, понављање поступка се може тражити на основу одлуке Уставног суда по уставној жалби којом је утврђено кршење људског или мањинског права и слободе зајамчено Уставом у парничном поступку од стране сваког лица које се налази у истој правној ситуацији. Небитно је да ли се одлука Уставног суда о уставној жалби којом је утврђена наведена повреда односи на одлуку која је донета у парничном поступку чије се понављање тражи.

Ради доношења правилне и законите одлуке неопходно је утврдити да ли се тужила налази у истој правној ситуацији, што је у конкретном случају изостало. Уколико се утврди да се тужила и подносиатеља уставне жалбе налазе у истој правној ситуацији, онда би тужила имала право да основу одлуке Уставног суда Уж бр.143/07 тражи понављање поступка у смислу члана 422. став 1. тачка 11. ЗПП, без обзира што она лично није подносила уставну жалбу.“

ЗАКЉУЧАК

Грађанско одељење Врховног касационог суда је одлучивањем о ванредним правним средствима, у другим стварима одређеним законом и сукобима надлежности, усвајањем правних схватања и правних ставова, разматрањем примене закона и других прописа, своје активности усмерило на изградњу и развој судске праксе, са циљем обезбеђења јединствене судске примене права и судске заштите зајемчених људских права. На тај начин се доприноси успостављању владавине права и правне сигурности. Све ово ради потпуног остварења, унапређења и поштовања зајемчених људских права.